

รายงานการเดินทางไปราชการ ณ สาธารณรัฐเกาหลี
เพื่อร่วมจัดนิทรรศการพิเศษ เรื่อง “Amazing Thailand: Masterpieces of Thai Art”

๑. ชื่อโครงการ

โครงการแลกเปลี่ยนวิทยาการด้านพิพิธภัณฑ์สถานไทย - สาธารณรัฐเกาหลี

๒. วัตถุประสงค์

กรมศิลปากร และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เกาหลี ได้ลงนามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการแลกเปลี่ยนวิทยาการและศิลปวัฒนธรรมร่วมกัน เมื่อพุทธศักราช ๒๕๖๗ โดยมีความร่วมมือที่ดำเนินงานในปัจจุบัน คือ การจัดนิทรรศการพิเศษ ภายใต้หัวข้อเรื่อง "Amazing Thailand: Masterpieces of Thai Art" ณ สาธารณรัฐเกาหลี ระหว่างเดือนมิถุนายน - ธันวาคม ๒๕๖๙ (ระยะเวลา ๖ เดือน) นับเป็นโอกาสสำคัญในการเผยแพร่ประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทยสู่สาธารณชนชาวเกาหลีและนานาชาติในวงกว้าง ซึ่งมีโบราณวัตถุจากหน่วยงานในสังกัดกรมศิลปากร นำไปจัดแสดงในนิทรรศการพิเศษดังกล่าวจำนวน ๒๐๗ รายการ โดยจำแนกเป็น ๒ ชุด ดังนี้

๑. รายการโบราณวัตถุที่นำไปจัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เกาหลี จำนวน ๒๐๗ รายการ จัดแสดงระหว่างวันที่ ๒๓ มิถุนายน - ๖ กันยายน ๒๕๖๙

๒. รายการโบราณวัตถุที่นำไปจัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์วัดทงโดซา จำนวน ๕๕ รายการ จัดแสดงระหว่างวันที่ ๔ ตุลาคม - ๔ ธันวาคม ๒๕๖๙

เพื่อดำเนินงานตามกำหนดการข้างต้น อธิบดีกรมศิลปากร จึงได้อนุมัติให้ข้าราชการจากสำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จำนวน ๕ ราย เดินทางไปราชการ ณ สาธารณรัฐเกาหลี เพื่อควบคุมการเคลื่อนย้ายโบราณวัตถุจากประเทศไทยไปยังพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เกาหลี สาธารณรัฐเกาหลี ดำเนินงานตรวจสอบสภาพโบราณวัตถุ และจัดแสดงนิทรรศการร่วมกับภัณฑารักษ์ จากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เกาหลี

๓. กำหนดเวลา

๒๘ พฤษภาคม - ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๙

๔. สถานที่

Special Exhibition Gallery 1, National Museum of Korea

๕. หน่วยงานผู้จัด

กรมศิลปากร โดย สำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
National Museum of Korea

๖. หน่วยงานผู้สนับสนุน

-

๗. กิจกรรม

นิทรรศการพิเศษ เรื่อง “Amazing Thailand: Masterpieces of Thai Art”

๘. คณะผู้แทนไทย

- นางสาวณัฐพร แก่นสน ภัณฑารักษ์ชำนาญการ
- นายเพิ่มพันธ์ นนตะศรี ภัณฑารักษ์ชำนาญการ
- นายอรรณพ แจ่มสว่าง ภัณฑารักษ์ชำนาญการ
- นางสาวเพ็ญพิศ ส่งเสริม ภัณฑารักษ์ปฏิบัติการ
- นางสาวชนิดาภา ศิริมยานนท์ นักวิทยาศาสตร์ปฏิบัติการ

๙. สรุปสาระของกิจกรรม

กรมศิลปากร และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เกาหลี ได้ร่วมกันจัดนิทรรศการพิเศษ เรื่อง “Amazing Thailand: Masterpieces of Thai Art” นำเสนอโบราณวัตถุอันล้ำค่าของประเทศไทย จำนวน ๒๐๗ รายการ ที่บอกเล่าเรื่องราวความเป็นมา ประวัติศาสตร์ และศิลปะของไทย นับตั้งแต่ยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์ บ้านเมืองและอาณาจักรที่เจริญรุ่งเรืองบนแผ่นดินไทย จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ณ ปัจจุบัน เพื่อเผยแพร่ประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมของไทยที่สะท้อนถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ผสมผสานจนเป็นเอกลักษณ์ความเป็นไทย อันงดงามที่สร้างความอัศจรรย์ใจอย่างแท้จริง

สำหรับเนื้อหาการจัดทำนิทรรศการครั้งนี้ สำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ได้เรียบเรียงเนื้อหา นิทรรศการและคำบรรยายโบราณวัตถุในสุจิตร์ประกอบนิทรรศการ ร่วมกับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เกาหลี ซึ่งเป็นการดำเนินงานร่วมกันทางวิชาการทั้งสองฝ่าย เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางด้านวิชาการร่วมกัน โดย นิทรรศการประกอบด้วยเนื้อหาแบ่งเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๑. Ancient People of Thailand: Before the 13th Century

นำเสนอพัฒนาการทางเทคโนโลยีและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ผ่านแหล่งโบราณคดีที่สำคัญอันเป็นมรดกโลก รวมถึงบ้านเมืองแรกเริ่มที่ปรากฏขึ้นบนดินแดนไทย ซึ่งได้รับอารยธรรมจากอินเดียมาผสมผสานจนเกิดเป็นเอกลักษณ์ของบ้านเมืองในยุคหนึ่ง

๒. The Glory of Thai Kingdom: Sukhothai, Lanna, Ayutthaya

นำเสนออาณาจักรสำคัญของไทย (สุโขทัย ล้านนา และอยุธยา) ที่มีศิลปวัฒนธรรมร่วมกัน โดยเชื่อมโยงเครือข่ายกันผ่านความรุ่งเรืองทางด้านศาสนา การค้า และการปกครอง

๓. Great Kings and Golden Buddhas: Rattanakosin

นำเสนอพัฒนาการทางสังคมช่วงการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ภายใต้การอุปถัมภ์พุทธศาสนาของพระมหากษัตริย์ไทย ตลอดจนร่องรอยความรู้เชิงช่างในสมัยอยุธยาพร้อมทั้งพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น และความศรัทธาทางด้านพุทธศาสนาของคนไทยในปัจจุบัน

เพื่อดำเนินงานตามกำหนดการข้างต้น อธิบดีกรมศิลปากรจึงได้อนุมัติให้ข้าราชการจากสำนัก พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จำนวน ๕ ราย เดินทางไปราชการ ณ สาธารณรัฐเกาหลี เพื่อควบคุมการเคลื่อนย้าย โบราณวัตถุจากประเทศไทยไปยังพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เกาหลี สาธารณรัฐเกาหลี ดำเนินงานตรวจสอบสภาพโบราณวัตถุ และจัดแสดงนิทรรศการร่วมกับภัณฑารักษ์ จากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เกาหลี โดยมี กำหนดการและขั้นตอนการทำงาน ดังนี้

๑. ตรวจสอบและติดตามการเคลื่อนย้ายโบราณวัตถุจากประเทศไทยไปยังสาธารณรัฐเกาหลี แบ่งออกเป็น ๒ ช่วง ดังนี้

๑.๑ การเคลื่อนย้ายโบราณวัตถุครั้งที่ ๑ จำนวน ๑๘ รายการ ได้เคลื่อนย้ายจากสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิ (BKK) เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๙ เวลา ๑๒.๔๐ มาถึงสนามบินนานาชาติอินชอน (ICN) โดยสายการบินโคเรียนแอร์ไลน์ (KE9358) เวลา ๒๐.๐๐ น. และจัดเก็บ ณ คลังสินค้าโคเรียนแอร์ไลน์

๑.๒ การเคลื่อนย้ายโบราณวัตถุครั้งที่ ๒ จำนวน ๑๘๙ รายการ ได้เคลื่อนย้ายจากสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิ (BKK) เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๙ เวลา ๒๒.๔๐ มาถึงสนามบินนานาชาติอินชอน (ICN) โดยสายการบินอินชอนแอร์ไลน์ (KJ396) เวลา ๐๗.๐๐ น. และจัดเก็บ ณ คลังสินค้าอินชอนแอร์ไลน์

เมื่อโบราณวัตถุเดินทางถึงสาธารณรัฐเกาหลีแล้ว คณะทำงานฝ่ายไทยดำเนินการตรวจสอบบรรจุภัณฑ์โบราณวัตถุต้องครบถ้วนตามจำนวนที่เคลื่อนย้ายมาจากประเทศไทย และไม่มีร่องรอยของความเสียหาย เมื่อตรวจสอบความเรียบร้อยแล้วจึงดำเนินการเคลื่อนย้ายโบราณวัตถุ โดยบริษัทงบบูอาร์ท (Dongbu Art) เป็นบริษัทที่รับผิดชอบการเคลื่อนย้ายและติดตั้งนิทรรศการครั้งนี้ ใช้รถยนต์บรรทุกขนาดใหญ่ ๖ - ๑๐ ล้อ เดินทางจากคลังสินค้าสนามบินนานาชาติอินชอนไปยังพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เกาหลี และจัดเก็บภายในห้องคลังเพื่อให้โบราณวัตถุได้ปรับสภาพอากาศ ให้คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมที่ต่างจากเดิม ประมาณ ๒ - ๓ วัน ก่อนที่จะดำเนินการติดตั้งภายในนิทรรศการต่อไป

๒. ตรวจสอบความพร้อมของพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการพิเศษ

คณะทำงานฝ่ายไทย ได้ดำเนินการตรวจสอบอาคารจัดแสดงนิทรรศการพิเศษ (Special Exhibition Gallery 1) ที่อยู่ระหว่างเตรียมจัดนิทรรศการของไทย เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๖๙ โดยมีภัณฑารักษ์ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เกาหลี ให้การต้อนรับและนำชม ภายในอาคารนิทรรศการได้มีการติดตั้งตู้จัดแสดง แท่นฐานไว้รองรับไว้แล้ว จากการตรวจสอบในเบื้องต้นพบว่า แท่นฐานที่จัดเตรียมไว้สำหรับโบราณวัตถุขนาดใหญ่อาจรับน้ำหนักโบราณวัตถุได้ไม่เพียงพอ จึงได้เสนอแก่ฝ่ายเกาหลีให้เสริมโครงเหล็กหรือโครงไม้เพื่อให้แท่นสามารถรับน้ำหนักโบราณวัตถุอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งหารือแผนการติดตั้งโบราณวัตถุอย่างเป็นระบบและให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด

๓. ตรวจสอบสภาพโบราณวัตถุ (Condition Check)

ขั้นตอนก่อนการติดตั้งโบราณวัตถุขึ้นแท่นจัดแสดง ภัณฑารักษ์และนักวิทยาศาสตร์ทั้งฝ่ายไทยและเกาหลี จะร่วมกันตรวจสอบสภาพโบราณวัตถุว่ามีร่องรอยความเสียหายจากเคลื่อนย้ายหรือไม่ เช่น มีรอยฉีกขาด รอยถลอก รอยสนิม รอยเปื้อน เป็นต้น หากสภาพโบราณวัตถุสมบูรณ์ แข็งแรง คณะทำงานจะทำความสะอาดในเบื้องต้น และติดตั้งบนแท่นจัดแสดงต่อไป

๔. ติดตั้งโบราณวัตถุ

การติดตั้งโบราณวัตถุจะแบ่งเป็น ๒ ช่วง ได้แก่

๔.๑ ติดตั้งโบราณวัตถุขนาดใหญ่ ตั้งแต่วันที่ ๔ - ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๙

๔.๒ ติดตั้งโบราณวัตถุขนาดกลางและเล็ก ระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๙

สำหรับการติดตั้งโบราณวัตถุขนาดใหญ่และมีน้ำหนักมาก ทางฝ่ายเกาหลีใช้อุปกรณ์ติดตั้งตามประเภทและลักษณะของโบราณวัตถุ เช่น แชนด์ลิฟท์ สแต็กเกอร์ A-Frame เป็นต้น โดยมีเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑสถานอยู่ดูแลอย่างใกล้ชิด โดยการติดตั้งโบราณวัตถุขนาดใหญ่ ต้องตรวจสอบจุดรับน้ำหนัก วิธีการยก ไปจนถึงการออกแบบฐานรองให้เหมาะสมกับโบราณวัตถุแต่ละชิ้น โดยเฉพาะการติดตั้งโบราณวัตถุขนาดใหญ่และมีเต็อย

เนื่องจากเป็นโบราณวัตถุที่มีลักษณะพิเศษ ซึ่งทีมเกาหลีไม่ค่อยคุ้น ทำให้ระหว่างการติดตั้งต้องใช้เวลานาน และปรับวิธีการและออกแบบแท่นฐานรองรับอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถรับน้ำหนักได้อย่างปลอดภัย เมื่อติดตั้งโบราณวัตถุบนแท่นฐานได้แล้ว จึงตรวจสอบตำแหน่งการจัดวางโบราณวัตถุให้อยู่ในตำแหน่งเหมาะสมต่อไป

สำหรับการติดตั้งโบราณวัตถุขนาดกลางและเล็ก เนื่องด้วยฝ่ายเกาหลีได้จัดเตรียมแท่นฐานและออกแบบวิธีการติดตั้งไว้แล้ว เมื่อตรวจสอบสภาพโบราณวัตถุเรียบร้อยแล้วก็สามารถติดตั้งภายในตู้จัดแสดงและแท่นฐานได้ ยกเว้นโบราณวัตถุบางรายการก็มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบแท่นฐานหรือวิธีการติดตั้งจัดแสดง เช่น เครื่องราชกกุธภัณฑ์ จากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา ที่มีการปรับแท่นฐานใหม่ เนื่องด้วยขนาดของแท่นอะคริลิกสำหรับติดตั้งโบราณวัตถุมีขนาดไม่เหมาะสม หรือเครื่องถ้วยสังคโลกและเครื่องถ้วยล้านนา ที่มีการปรับรูปแบบการติดตั้งจากการแขวนติดกับผนังเปลี่ยนมาเป็นตั้งติดแท่นบนพื้นราบ โดยพิจารณาเรื่องความปลอดภัยเป็นหลัก เป็นต้น

๕. ตรวจสอบข้อมูลบอร์ดนิทรรศการ คำบรรยายโบราณวัตถุ และเนื้อหาในวิทัศน์

หลังจากติดตั้งโบราณวัตถุเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะดำเนินการติดตั้งข้อมูลบอร์ดนิทรรศการ และคำบรรยายโบราณวัตถุ ซึ่งฝ่ายเกาหลีได้ประมวลผลจากเนื้อหาภายในหนังสือประกอบนิทรรศการที่ฝ่ายไทยและฝ่ายเกาหลีได้ร่วมกันศึกษา ค้นคว้า และเรียบเรียงร่วมกัน โดยฝ่ายไทยช่วยตรวจสอบเนื้อหาภายในนิทรรศการเพื่อความถูกต้องครบถ้วน รวมทั้งตรวจสอบเนื้อหาของวิทัศน์ภายในนิทรรศการที่ฝ่ายเกาหลีเป็นจัดทำอีกด้วย

๖. ตรวจสอบความเรียบร้อยของการติดตั้งไฟจัดแสดง

คณะทำงานฝ่ายไทย จะตรวจสอบการติดตั้งไฟจัดแสดงภายในนิทรรศการ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของโบราณวัตถุเป็นหลัก ซึ่งโบราณวัตถุประเภทผ้าและงานจิตรกรรม ที่มีปฏิกิริยาไวต่อแสงจะกำหนดให้ใช้ความเข้มของแสงไม่เกิน 80 Lux เพื่อป้องกันการเสื่อมสภาพของโบราณวัตถุให้ได้มากที่สุด

๗. ร่วมพิธีเปิดนิทรรศการพิเศษ “Amazing Thailand: Masterpieces of Thai Art”

เวลา ๑๖.๐๐ น. (ตามเวลาท้องถิ่น) พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เกาหลี ได้จัดพิธีเปิดนิทรรศการพิเศษ “Amazing Thailand: Masterpieces of Thai Art” โดยมีสื่อจากสาธารณรัฐเกาหลีให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก โดยมีนาย You Hong-June ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เกาหลี นายทศพร ศรีสมาน รองอธิบดีกรมศิลปากร พร้อมด้วย นางสาวนิตยา กนกมงคล ผู้อำนวยการสำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ในนามผู้แทนกรมศิลปากร นายธานี แสงรัตน์ เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงโซล และ นายธีรกุล นิยม ผู้แทนพิเศษประจำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รวมทั้งเจ้าหน้าที่จากพิพิธภัณฑ์ทางโคซา ได้ให้เกียรติเข้าร่วมพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ

๑๐. ข้อเสนอแนะจากการจัดกิจกรรม

การนำโบราณวัตถุจากประเทศไทยมาจัดนิทรรศการพิเศษ ณ ต่างประเทศ นับเป็นโอกาสที่ดีในการเผยแพร่มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ ให้แก่ชาวต่างชาติได้รู้จักประเทศไทยมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการสร้างความร่วมมือทางด้านพิพิธภัณฑ์ เพื่อแลกเปลี่ยนวิชาการและวัฒนธรรมร่วมกันทั้งสองฝ่าย

.....

(นายอรรณพ แจ่มสว่าง)

ภัณฑารักษ์ชำนาญการ

ภาพประกอบการเดินทางไปราชการ ณ สาธารณรัฐเกาหลี
เพื่อร่วมจัดนิทรรศการพิเศษ เรื่อง “ Amazing Thailand: Masterpieces of Thai Art”

เจ้าหน้าที่จากดงบุอาร์ท (Dongbu Art)
ดำเนินการเคลื่อนย้ายโบราณวัตถุไปยังพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เกาหลี

เคลื่อนย้ายโบราณวัตถุไปยังพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เกาหลี
โดยจัดเก็บภายในห้องคลังสำหรับใช้เตรียมการจัดแสดงนิทรรศการ

คณะทำงานฝ่ายไทย ตรวจสอบความพร้อมภายในห้องนิทรรศการ
โดยมีคณะทำงานฝ่ายเกาหลีนำชม

ดำเนินการเคลื่อนย้ายโบราณวัตถุไปห้องจัดแสดงนิทรรศการ และติดตั้ง

กระบวนการติดตั้งโบราณวัตถุขนาดใหญ่
โดยใช้อุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพและคำนึงถึงความปลอดภัยมากที่สุด
พร้อมกับเจ้าหน้าที่ทั้งฝ่ายไทยและเกาหลีปฏิบัติงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด

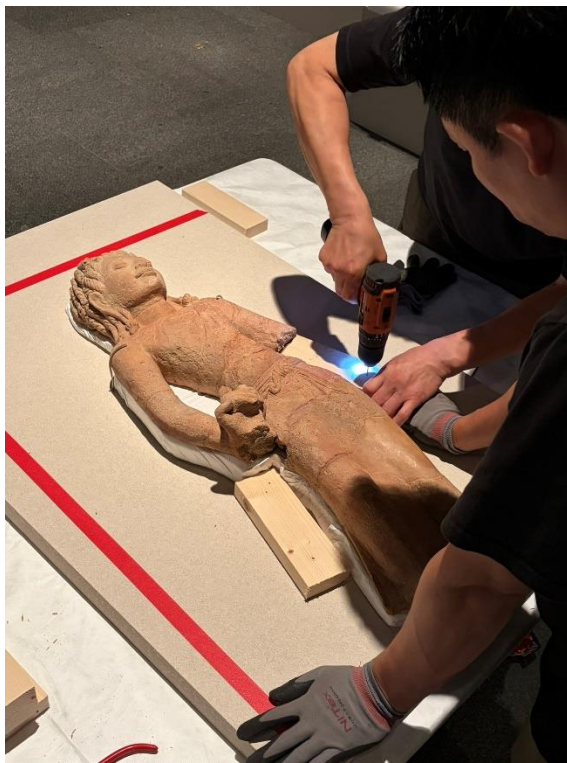
การติดตั้งโบราณวัตถุที่มีน้ำหนักมาก พื้นฐานจะต้องมีโครงสร้างที่สามารถรับน้ำหนักได้อย่างเหมาะสม

การตรวจสอบสภาพโบราณวัตถุ
โดยมีภัณฑารักษ์ นักวิทยาศาสตร์ฝ่ายเกาหลีและฝ่ายไทย ร่วมกันตรวจสอบความเรียบร้อย

เมื่อติดตั้งโบราณวัตถุเรียบร้อยแล้ว จะมีการนำกระดาดผ้าไคร้กรดมาคลุมโบราณวัตถุไว้
เพื่อป้องกันฝุ่นและสภาพอากาศ ก่อนเปิดนิทรรศการ

การติดตั้งโบราณวัตถุที่ต้องการแขวนหรือโครงยึดติดกับแท่น
โดยใช้วัสดุที่ไม่ส่งผลกระทบต่อโบราณวัตถุและต้องยึดติดกับแท่นอย่างปลอดภัย

จัดวางตำแหน่งโบราณวัตถุ จัดไฟ พร้อมตรวจสอบความเรียบร้อยของป้ายคำบรรยาย

พิธีเปิดนิทรรศการพิเศษ “Amazing Thailand: Masterpieces of Thai Art”

โดยมีนาย You Hong-June ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เกาหลี

นายทศพร ศรีสมาน รองอธิบดีกรมศิลปากร

กล่าวแสดงความยินดีและร่วมเปิดนิทรรศการ

บรรยายภาคการเยี่ยมชมนิทรรศการ โดยมีเจ้าหน้าที่ ผู้สื่อข่าว ประชาชน ให้ความสนใจเป็นอย่างมาก